

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Ludmily Valentové v právní věci žalobce: **Ch., a. s.**, zastoupeného JUDr. Zdeňkem Hrabou, advokátem se sídlem v Říčanech, Kamlerova 795, za účasti 1) J. ch., a. s., 2) R., a. s., zastoupené JUDr. Jiřím Honzíkem, advokátem se sídlem Široká 342, Chrást, 3) P. S., a. s., zastoupené JUDr. Radkem Forelem, advokátem se sídlem Napajedla, Masarykovo nám. 220, 4) P. B.1, a. s., 5) A. – M., a. s., 6) P. B.2, a. s., proti žalovanému **Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže**, se sídlem Brno, Joštova 8, o žalobě proti rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 3. 10. 2002, č. j. R 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14/2001,

t a k t o :

I. Žaloba **s e z a m í t á .**

II. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Vrchního soudu v Olomouci dne 10. 12. 2002 se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 3. 10. 2002, č. j. R 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14/2001, který v rozkladovém řízení proti prvostupňovému rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 7. 2001, č. j. S 23/01-1122/01-220 rozhodl ve vztahu k žalobci takto:

1) rozhodnutí ve výrokové části I. změnil tak, že žalobce spolu s ostatními účastníky řízení H. Č. p. u., k. s., J. ch., a. s., R. a. s., P. S., a. s., P. B.1, a. s., A. – M. a. s., P. B.2, a. s., porušil ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění

pozdějších předpisů, čímž narušil hospodářskou soutěž na trhu inseminačních dávek plemenných býků v České republice, přičemž žalobce porušil toto ustanovení tím, že uzavřel s účastníky řízení P. B.2, a. s. a A. – M., a. s., v čl. II bod 5 Smlouvy o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu českého strakatého plemene ze dne 4. 3. 1998 a Smlouvy o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého plemene ze dne 4. 3. 1998 zakázanou a neplatnou dohodu o minimální ceně inseminačních dávek plemenných býků, která zní: „u inseminačních dávek z podílu společné testace je cena pro chovatele minimálně na úrovni tržní ceny vyhlášené majitelem býka“, a dále tím, že obdobně při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro chovatele jednal ve vzájemné shodě s účastníky řízení H. Č. p. u., k. s., R. a. s., P. S., a. s. a P. B.1, a. s. nejméně od počátku roku 1998 do 13. 7. 2001;

2) rozhodnutí ve výrokové části II. zrušil;

3) rozhodnutí ve výrokové části III. změnil tak, že se žalobci a ostatním účastníkům řízení H. Č. p. u., k. s., J. ch., a. s., R. a. s., P. S., a. s., P. B.1, a. s. a A. – M. a. s. podle § 11 odst. 1 písm. d) zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže zakazuje do budoucna jednání ve vzájemné cenové shodě, jakož i žalobci a A. – M. a. s., plnění cenové dohody, popsána ve výroku I. rozhodnutí;

4) rozhodnutí ve výrokové části IV., kterým byla žalobci za porušení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, jednáním ve vzájemné shodě podle výroku I. rozhodnutí uložena dle § 11 odst.1 písm.h) a § 14 odst.4 tohoto zákona pokuta ve výši 300 000 Kč, potvrdil.

Žalobce namítá, že žalobou napadeným rozhodnutím předsedy žalovaného došlo k porušení ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen správní řád), a to § 3 odst. 4 věta první a druhá, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 2 a tvrdí, že rozhodnutí nebylo vydáno v souladu se zákony, nevychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, správní orgán si neopatřil pro rozhodnutí potřebné podklady, neuvedl jakými úvahami byl při hodnocení důkazů na základě nichž rozhodoval veden a jeho rozhodnutí postrádá logickou argumentaci. Žalovaný nevzal především v úvahu skutečnost, že ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon“) sice z hlediska vyslovení neplatnosti zmiňuje veškeré dohody narušující soutěž, že je však nutné brát v úvahu, a to vzhledem k tzv. bagatelním kartelům a praxi přijaté v evropské judikatuře, že toto narušení soutěže musí být citelné. Toto citelné narušení soutěže však nelze dovodit z postupu žalobce, který účtoval ceny odpovídající nákladům, avšak v případě cen nižších by se dostal do rozporu nejen s dobrými mravy, ale i s § 2 odst. 3 věta druhá zákona č. 526/1990 Sb., o cenách (dále jen zákon o cenách).

V této souvislosti žalobce tvrdí, že žalovaný zcela přehlédl skutečnost, že Smlouva o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu českého strakatého plemene a Smlouva o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého plemene deklarují závazek smluvních stran o tom, že nebudou prodávat inseminační dávky plemenných býků za ceny nižší, než jsou obecné tržní nákupní ceny inseminačních dávek od vlastníků chovných býků. Dle žalovaného tím smluvní strany deklarují, že „nebudou realizovat svá díla pod úrovní obecných nákupních nákladů vstupů na trhu inseminačních dávek“. Žalobce je stejně jako kdokoli jiný vázán ustanovením § 2 odst. 3 zákona o cenách, kdy „nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch nákupem za sjednanou cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů...“. Cena inseminační dávky je, resp. může být pro žalobce jako zhotovitele díla (prodej inseminační dávky je realizován v rámci smlouvy o dílo) pouze podkladem pro kalkulaci ceny díla, určení ceny inseminační dávky jako „podkladu pro kalkulaci ceny díla“ nelze proto považovat za cenovou dohodu,

neboť „cenou“ je až vlastní cena za dílo. Z výše uvedeného pak žalobce dovozuje, že zhotovitel díla nesmí stanovit cenu díla nižší, než by odpovídalo oprávněným nákladům a pokud by některý subjekt relevantního trhu realizoval své dílo pod úrovní nákladů (výrobních či nákupních), mělo by to destruktivní účinky na celý trh. Za rozhodující však žalobce považuje skutečnost, že mezi účastníky nebylo dohodnuto, že ceny jimi zhotoveného díla budou stejné či velmi podobné a nebyl dohodnut ani jakýkoliv doporučený cenový rámec, přičemž vytýká žalovanému, že nerozlišil rozdíl mezi cenou vstupu (jako podkladu pro kalkulaci ceny díla), cenou díla a „kupní cenou čehokoliv“. Žalobce proto plněním jedné právní povinnosti (postupem dle ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách) nemohl právně významně porušit právní povinnost jinou.

Žalobce dále namítá, že ač na řadě příkladů žalovanému dokladoval, že ve shodě s ostatními účastníky řízení nejednal, přesto žalovaný v napadeném rozhodnutí v rozporu se skutečným stavem věci uvádí, že se ceny inseminačních dávek až na malé výjimky u všech účastníků řízení shodují. O znalostech žalovaného týkajících se relevantního trhu inseminačních dávek pak svědčí i jeho závěr o tom, že se na tomto trhu jejich jednotlivé ceny výrazně lišit nemohou. Rozhodujícím faktorem poptávky se proto stává „cena implementace inseminace výrobku“ a ta se proto nemůže výrazně odlišovat. Nejednání ve shodě s ostatními účastníky řízení dokumentuje žalobce i odkazem na zjištění žalovaného ohledně prodejních cen žalobce (v žalobě uvedeno pod bodem 4 písm. a – j), a tvrdí, že žalovaný sám zjistil, že žalobce uplatňoval v některých případech „vyšší cenovou úroveň než ostatní účastníci řízení“. Žalobce totiž nebyl trhem nucen nabízet své dílo za nižší ceny, neboť kupující byli ochotni tyto vyšší ceny platit. I přes tato zjištění však žalovaný dospěl dle žalobce k nelogickému závěru, že žalobce jednal při stanovení ceny díla ve shodě s ostatními účastníky řízení. Jeho jednání nevedlo ani nemohlo vést k narušení ani ohrožení hospodářské soutěže (zvláště ne citelnému), neboť žalobce zcela prokazatelně jednal ve své cenové politice samostatně a bez jakýchkoliv vazeb na jiné subjekty na nabídkové straně trhu. Vyšší ceny žalobcem realizovaných inseminačních dávek nejsou výsledkem nějakého plnění rámcové dohody, ale výsledkem tržního a nezávislého chování žalobce.

Předseda žalovaného se nevypořádal ve svém rozhodnutí s námitkou žalobce týkající se nemožnosti žalobce dokazovat, že „určité chování nemá nějaký motiv“, ignoroval i řadu jeho dalších námitek a svévolně užíval fakta zjištěná o jiných účastnících řízení i proti žalobci, výsledkem čehož bylo vydání nesprávného rozhodnutí.

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že žalobce narušil hospodářskou soutěž na trhu inseminačních dávek plemenných býků v České republice tím, že uzavřel s účastníky správního řízení P. B.2 a A.-M. v č. II bod 5 smluv o spolupráci ze dne 4. 3. 1998 zakázanou a neplatnou dohodu o minimální prodejní ceně inseminačních dávek a dále tím, že obdobně při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek pro chovatele jednal ve vzájemné shodě s dalšími účastníky řízení. Výrok rozhodnutí žalovaný opřel o skutková zjištění na základě provedených důkazů jak přímých tak nepřímých, které shromáždil a v rámci volného hodnocení důkazů vyhodnotil, v napadeném rozhodnutí veškeré skutečnosti shrnul a poukázal na důkazy, jež se staly podkladem pro jeho rozhodnutí a současně se vypořádal se všemi námitkami žalobce, uvedenými v podaném rozkladu. Jednání žalobce kvalifikoval v souladu s ust. § 3 odst. 1 zákona jako jednání spočívající v uzavření písemné dohody narušující soutěž a jednání ve vzájemné shodě mezi konkurujícími si soutěžiteli, tj. soutěžiteli působícími na stejné úrovni trhu. Ustanovení č. II bod 5. smluv o spolupráci bylo žalovaným shledáno zakázanou dohodou o minimální ceně.

K námitce žalobce, že nevzal v úvahu požadavek citelného narušení soutěže ve smyslu § 3 odst.1 zákona, žalovaný uvádí, že je mu známa rozhodovací praxe Evropské komise a judikatura Evropského soudu ve vztahu k hodnocení zakázaných dohod dle ust. čl. 81 Smlouvy o ES jako dohod tzv. bagatelních, tj. dohod, které, ačkoliv splňují kritéria zakázanosti, nejsou schopny narušit hospodářskou soutěž v dostatečné míře, neboť na dohodě účastníci se soutěžitelé nedosahují na daném relevantním trhu takového postavení, které by zakládalo možnost podstatného narušení hospodářské soutěže na daném trhu. Zákon definuje tzv. bagatelní dohody /§ 3 odst. 4 písm. c)/ jako dohody, jež sice svým obsahem patří do rámce ujednání narušujících soutěží, avšak na tuto soutěž mají minimální účinek. Jako kritérium bylo stanoven 5% podíl zásobování celostátního trhu nebo méně než 30% podíl místního trhu, jehož zásobování se účastníci dohody pravidelně zúčastní. Otázkou možnosti aplikace tohoto ustanovení se žalovaný zabýval, avšak zjistil, že účastníci správního řízení nesplňují procentní kritéria zastoupení na trhu ve smyslu § 3 odst. 4 písm. c) zákona, neboť v r. 2000 činil jejich celkový tržní podíl cca 50%. Žalovaný dále v této souvislosti konstatuje, že dohody spočívající v přímém či nepřímém určení cen (tzv. fixing agreements) jsou považovány v soutěžním právu České republiky i Evropského společenství za tak závažné narušení hospodářské soutěže, jež přímo vylučuje možnost kvalifikace těchto dohod v případě jakéhokoli podílu jejich účastníků na relevantním trhu jako bagatelní. Jinak řečeno, veškerá ujednání o cenách mezi soutěžiteli na horizontální úrovni jsou svojí podstatou natolik závažná, že k citelnému narušení soutěžního prostředí může dojít bez ohledu na velikost podílu účastníků dané dohody na trhu.

K další námitce žalobce, že ceny inseminačních dávek jím účtované odpovídaly nákladům a že stanovení nižších cen by bylo nejen v rozporu s dobrými mravy, ale i ust. § 2 odst. 3 zákona o cenách, žalovaný uvádí, že toto tvrzení žalobce nevychází ze správného výkladu zákona o ochraně hospodářské soutěže, zákona o cenách a jejich vzájemného vztahu. Žalovaný zdůrazňuje, že se v případě zakázané dohody o ceně nejedná o sjednání ceny mezi prodávajícím a kupujícím ve smyslu zákona o cenách, ale o ujednání mezi účastníky dohody, spočívající v tom, že tito účastníci budou svůj výrobek prodávat za určitou jednotnou cenu – v daném případě cenu ne nižší než tržní cenu vyhlášenou majitelem býka. Ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách dopadá až na vztahy mezi prodávajícím a kupujícím a týká se nepřiměřenosti ceny, přičemž, jak podotýká žalovaný, se toto ustanovení nevztahuje na každého kupujícího či prodávajícího, ale pouze na ty, jež mají takové hospodářské postavení, jehož zneužití by jim umožňovalo tento nepřiměřený prospěch získat. Není proto možné zaměřovat oblast úpravy právních vztahů regulovanou zákonem o cenách s oblastí úpravy právních vztahů regulovanou zákonem o ochraně hospodářské soutěže, neboť každá z těchto úprav dopadá na jiné právně relevantní vztahy. Pokud se žalobce snažil neporušit zákon o cenách, jak tvrdí v žalobě, nijak jej to neosvobozuje z plnění povinností dle zákona o ochraně hospodářské soutěže.

Za neoprávněnou považuje i námitku žalobce, že nerozlišil rozdíl mezi cenou vstupu (jako podkladu pro kalkulaci ceny díla), cenou díla a „kupní cenou čehokoliv“. Žalovaný se ve svém rozhodnutí zabýval otázkou právní kvalifikace sporného článku smluv o spolupráci a dospěl k závěru, že je v tomto článku II bod 5. obsažena dohoda, jejímž předmětem je výše prodejní ceny výrobku. Žalovaný nezpochybnil, že předmětem smluv o spolupráci bylo provedení plemenářských prací a služeb, ale zdůrazňuje, že „složkou těchto smluv je také cena výrobku“, a tuto skutečnost bral žalovaný na zřetel již od počátku jeho šetření ve věci. Žalovaný vymezil relevantní výrobní trh jako trh inseminačních dávek plemenných býků a neposuzoval chování účastníků správního řízení při stanovování cen

za poskytované služby, kdy konečná fakturovaná cena byla stanovena součtem ceny za inseminační dávku a ceny za službu (vlastní inseminace, kontrola užitkovosti apod.).

K námitce žalobce, že žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl skutečnosti svědčící o tom, že žalobce v některých případech stanovil a účtoval prodejní cenu inseminační dávky odlišně od ostatních účastníků řízení, uvádí, že tato skutečnost je k výše uvedeným dohodám a jednání žalobce ohledně minimálních cen zcela irelevantní. Zásadní a právně relevantní by mohla být pouze skutečnost, že by žalobce uplatňoval nižší cenu inseminační dávky, než jaké byly mezi jednotlivými účastníky jednání ve vzájemné shodě dohodnuty.

Na výzvu soudu oznámily společnosti P. B.2, a. s., P. B.1 a. s., P. S. a. s., A. – M. a. s., R., a. s. a J. ch., a. s., že budou v tomto řízení uplatňovat práva osoby zúčastněné na řízení (§ 34 s. ř. s.). Ve svém vyjádření uvedly společnosti P. B.2, a. s., P. B.1 a. s., že k žalobě nemají zásadních připomínek, společnost P. S. a. s., uvedla, že je stejně jako žalobce přesvědčena o tom, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci, což vedlo k nesprávnému rozhodnutí.

Ze správního spisu vyplynulo, že žalovaný v rámci vlastního šetření v oblasti plemenářských a šlechtitelských služeb požádal dle § 11 odst. 1 písm. i) zákona odběratele inseminačních dávek, o poskytnutí informací o jeho prodejních cenách a jeho dodavatelích.

Na základě tohoto šetření zahájil dne 13. 4. 2001 žalovaný z vlastního podnětu správní řízení s výše uvedenými soutěžiteli, mezi něž náleží i žalobce. Důvodem pro zahájení správního řízení bylo dle žalovaného možné porušení § 3 odst. 1 zákona, které žalovaný spatřoval ve stanovení prodejní ceny inseminační dávky pro chovatele na relevantním trhu.

Na základě shromážděných podkladů žalovaný zjistil, že žalobce spolu s ostatními účastníky řízení působil jako tzv. oprávněné organizace v oblasti šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat; jednalo se o soutěžitele, působící na stejné - horizontální úrovni relevantního trhu. Celkový tržní podíl všech účastníků řízení na relevantním trhu činil v r. 2000 cca 50%. Bylo zjištěno, že žalobce vlastní 1/3 podíl na základním jmění akciové společnosti P.1, která byla založena jako společný podnik 3 společností: P. B.2, a. s., A.-M. a. s. a Ch. a. s., a dále že dochází k jeho pravidelným kontaktům s dalšími účastníky řízení v rámci skupiny P.2 (tj. P. a. s., P. B.2 a. s., Ch. a. s. a A.-M. a. s.). Žalovaný provedl rozsáhlá šetření ohledně osoby žalobce a jeho kapitálového a personálního propojení s jednotlivými účastníky řízení. Dále posuzoval problematiku vlastního procesu výroby inseminačních dávek plemenných býků, provedl analýzu vývoje prodejních cen výrobku u žalobce a dalších účastníků řízení a zabýval se spoluprací jednotlivých účastníků řízení v oblasti testace býků. Zaměřil se rovněž na prokázání vzájemných kontaktů mezi jednotlivými účastníky řízení a v rámci skupiny účastníků H. a skupiny účastníků P2.

Šetřením žalovaný zjistil, že žalobce se setkával v rámci vzájemných kontaktů s ostatními účastníky řízení v rámci skupiny P2 na poradách šlechtitelů chovu skotu, na nichž se projednávaly mj. prodejní cena výrobku, ale i v rámci vzájemných kontaktů, jež vyplývaly z majetkového a personálního propojení ve společnosti P1. Žalovaný zjistil, že žalobce uzavřel s účastníky řízení P. B.2 a. s. a A.-M. a. s., Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu českého strakatého plemene ze dne 4. 3. 1998, Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého plemene ze dne 4. 3. 1998, Smlouvu o spolupráci při realizaci šlechtitelského programu černostrakatého skotu ze dne 22. 12. 1998 (zde další smluvní stranou byla i a. s. P.1), ve kterých byla obsažena písemná

ujednání týkající se stanovení prodejní ceny inseminačních dávek plemenných býků z podílu společné testace. Analýzou prodejních cen inseminačních dávek žalovaný zjistil v případě žalobce určité odlišnosti, neboť žalobce uplatňoval v některých případech vyšší ceny, než ostatní účastníci řízení. Nebylo však zjištěno, že by žalobce stanovil prodejní cenu tohoto výrobku nižší, než ostatní účastníci. Závěrem analýzy prodejních cen pak bylo zjištění, že žalobce i ostatní účastníci řízení uplatňovali při stanovení prodejní ceny inseminačních dávek pravidlo, že cena uvedená v jejich ceníku není nižší než cena, kterou stanoví ve svém ceníku majitel býka a výjimky z tohoto pravidla byly naprosto ojedinělé.

Na základě rozsáhlého šetření a po provedeném dokazování dospěl žalovaný k závěru, že při obchodování s konečným výrobkem docházelo ze strany žalobce a ostatních soutěžitelů k vědomé koordinaci jejich chování v hospodářské soutěži, jež byla zaměřena na postup při stanovování konečných (prodejních) cen inseminačních dávek. Koordinace měla docílit, aby nedocházelo k nabídkám tohoto výrobku za nižší ceny, než je jeho cena vyhlášená majitelem plemenného býka. Analýzou chování soutěžitelů na trhu, zjištěním obsahu jejich společných jednání a zhodnocením důkazů bylo prokázáno, že se žalobce spolu s ostatními soutěžiteli předem informovali o svých budoucích prodejních cenách inseminačních dávek a tyto ceny, jež nebyli nižší než ceny stanovené vlastníkem býka, dodržovali. Takový postup posoudil žalovaný jako protisoutěžní jednání, naplňující ust. § 3 odst. 1 zákona, neboť jednáním žalobce spolu s ostatními soutěžiteli ve vzájemné shodě ohledně dodržování prodejní ceny inseminačních dávek, jež stanovil vlastník býka, vedlo k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu. Žalobce dále porušil toto ustanovení tím, že s dalšími dvěma účastníky řízení uzavřel zakázanou dohodu ve smyslu § 3 odst. 1 zákona o minimální prodejní ceně inseminačních dávek. Důsledkem dodržování minimální prodejní ceny inseminačních dávek byla mezi žalobcem a ostatními soutěžiteli navzájem eliminována hospodářská soutěž na relevantním trhu výrobků, jednání žalobce spolu s ostatními vedlo k značnému sjednocení cenové hladiny tohoto produktu na trhu, takže odběratelé ztratili možnost získat tento produkt na nižší než dohodnuté ceny. Skutečnost, že v některých případech prodal žalobce inseminační dávky za vyšší cenu, než měl vlastník býka, nemá ve vztahu ke skutečnosti, že došlo k porušení zákona, žádný vliv a nepředstavuje narušení či nedodržení principu spolupráce, dohodnutého mezi soutěžiteli.

Žalobce ve svém vyjádření k výsledkům šetření, se kterými jej žalovaný seznámil, prohlásil, že nedošlo ke kartelovým dohodám mezi ním a ostatními soutěžiteli na relevantním trhu a při tvorbě cen se řídil nabídkou a poptávkou na trhu. Odmítl porušení § 3 odst. 1 zákona, neboť porovnáním cen s ceníky konkurentů zjistil odlišné ceny inseminačních dávek, při stanovení jejich prodejních cen byl využit model cenového následování ceny, stanovené majitelem býka.

Na základě uvedených zjištění žalovaný svým rozhodnutím ze dne 13. 7. 2001, č. j. S 23/01-1122/01-220 rozhodl v bodě I. výroku, že žalobce svým jednáním ve vzájemné shodě s ostatními soutěžiteli porušil ust. § 3 odst. 1 zákona, v bodě II. výroku že žalobce uzavřením písemných dohod, jejichž součástí byla i dohoda o minimální ceně výrobku, porušil ust. § 3 odst. 1 a § 3 odst. 2 písm. a) zákona, v bodě III. výroku zakázal žalobci plnění jednání ve vzájemné shodě a plnění zakázaných cenových dohod, v bodě IV. výroku rozhodl o uložení pokuty žalobci za výše uvedená porušení zákona ve výši 300 000 Kč.

Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce rozklad podle § 61 odst. 1 správního řádu, o němž žalovaný rozhodl tak, jak bylo citováno na úvod. V obsáhlém odůvodnění rozhodnutí o rozkladu žalovaný mj. uvedl, že správní orgán 1. stupně shromáždil ve správním

řízení řadu důkazů, prokazujících, že ke společnému postupu žalobce a ostatních soutěžitelů v oblasti stanovení prodejních cen inseminačních dávek došlo následkem jejich přímého nebo zprostředkovaného kontaktu a jejich jednání není náhodným nebo logickým důsledkem ekonomických podmínek na relevantním trhu. Mezi žalobcem a dalšími dvěma soutěžiteli došlo k uzavření zakázané dohody narušující soutěž, současně bylo prokázáno jednání žalobce a ostatních soutěžitelů ve vzájemné shodě. Ke změnám, jež učinil ve výrokové části, žalovaný uvedl, že k nim přistoupil proto, aby bylo z výroku rozhodnutí jednoznačně patrné, jakých forem zakázaného jednání se žalobce a ostatní soutěžitelé dopustili.

V daném případě jde o věc, která na Nejvyšší správní soud přešla podle § 132 zák. č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen s. ř. s.) z Vrchního soudu v Olomouci. Ve věcech neskončených vrchními soudy dokončí řízení zahájená před těmito soudy Nejvyšší správní soud. Podle § 130 s. ř. s. se neskončená řízení podle části páté o. s. ř. účinného přede dnem účinnosti tohoto zákona dokončí podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s.

Podle ustanovení § 75 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozhodnutí žalovaného, jakož i řízení, které mu předcházelo a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Správní řízení bylo zahájeno dne 13. 4. 2001. Dne 1. 7. 2001 nabyl účinnosti zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, kterým došlo ke zrušení zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže. Podle ustanovení § 27 odst. 2 zák. č. 143/2001 Sb., se řízení zahájená před účinností tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů. Právní režim tohoto řízení se proto řídí dle zákona č. 63/1991 Sb., o ochraně hospodářské soutěže v platném znění.

Rozhodující pro posouzení věci bylo zodpovězení otázky, zda bylo jednání žalobce po právu posouzeno jako jednání, jež je podřaditelné pod ust. § 3 odst. 1 zákona.

Účelem protimonopolního zákonodárství je přispívat k tomu, aby nedocházelo k selhání trhu. Když účastníci soutěže, nebo ti, kteří ji mohou ovlivnit, uzavřou mezi sebou dohodu soutěž narušující, trh selhává, dochází k omezení nabídky, zvyšují se ceny. Zákon neslouží k tomu, aby prvoplánově chránil soutěžitele, ale je tu proto, aby prostřednictvím příslušného úřadu ochraňoval soutěž na trhu.

Zákon v § 3 odst. 1 zákona stanoví zákaz a neplatnost „dohod“ mezi soutěžiteli, které vedou nebo mohou vést k narušení hospodářské soutěže na trhu zboží. Uzavření takové dohody nebo chování soutěžitelů podle ní je pak důvodem pro uložení pokuty dle § 14 odst. 4 zákona, neboť se jedná o porušení zákonem stanovené povinnosti. Tato pozitivně právní úprava § 3 zákona odst. 1 vychází z tradiční právní úpravy komunitární. Z ustanovení čl. 81 Smlouvy ES (Smlouva o založení Evropského společenství ve znění Amsterodamské smlouvy, konsolidované znění uveřejněné v Úředním věstníku Evropských společenství dne 24. 12. 2002 pod č. C 325, původní č. čl. 85) vyplývá, že „se společným trhem jsou neslučitelné a proto zakázané veškeré dohody mezi podniky, veškerá rozhodnutí sdružení podniků a veškerá jednání ve vzájemné shodě, která jsou způsobilá ovlivnit obchod mezi

členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo zkreslení soutěže na společném trhu“.

Pojem „dohoda“ je považován ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 zákona za legislativní zkratku, zahrnující tři způsoby závadných a sankcionovatelných jednání, přičemž se jedná o dohody mezi soutěžiteli ve vlastním (užším) slova smyslu, rozhodnutí sdružení podnikatelů anebo jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě. Dohody v užším smyslu mají nejčastěji podobu smluv či jejich konkrétních ujednání, jež jsou právně vynutitelné, jejichž obsahem bývá přesně popsatelný a srozumitelný projev vůle v budoucnu se určitým, předem stanoveným způsobem chovat. Rozhodnutí jsou výrazem vůle určitým způsobem jednat a v zásadě nevyžadují formu. Jednání soutěžitelů ve vzájemné shodě spočívá především v kooperaci či v koordinaci či postupu v důsledku očekávání chování jiného soutěžitele, přičemž jde o společný konsenzus účastníků, jež je dán v okamžiku existence shody.

Žalovaný se ve svém rozhodnutí dovolává porušení ustanovení § 3 odst. 1 zákona a tvrdí, že žalobce se zakázaného jednání ve smyslu citovaného ustanovení dopustil tím, že spolu s dalšími dvěma soutěžiteli uzavřel zakázanou a neplatnou dohodu o minimální prodejní ceně inseminačních dávek plemenných býků a dále tím, že obdobně při stanovování svých prodejních cen inseminačních dávek plemenných býků pro chovatele jednal ve vzájemné shodě s ostatními výše uvedenými soutěžiteli.

V této souvislosti považoval Nejvyšší správní soud za nutné se k námitce žalobce nejdříve zabývat tím, zda jeho jednání vedlo nebo mohlo vést k narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu zboží, jež je vymezen v daném případě jako trh inseminačních dávek plemenných býků. Aby bylo možno posoudit, zda žalovaný porušil zákon, když jednání žalobce považoval za zakázanou cenovou dohodu (cenový kartel), bylo nezbytné vymezit zákonný rámec, v němž se mohl žalovaný pohybovat v úvahách o porušení § 3 odst. 1 zákona. Ustanovení § 3 odst. 1 zákona rozlišuje tři formy zakázaných a neplatných „dohod“. Žalobci je v první řadě vytýkáno uzavření zakázané cenové dohody, jež je obsažena v čl. II bod 5. uzavřených smluv, tedy uzavření dohody ve vlastním slova smyslu, a dále jednání ve vzájemné shodě s ostatními soutěžiteli při stanovení prodejních cen inseminačních dávek.

Zákon v § 3 odst. 2 písm. a) za zakázané považuje „dohody“, popř. jejich částí obsahující přímé nebo nepřímé určení cen. Tyto dohody jsou přímo ze zákona zakázané a pro posouzení, zda je postup žalovaného v souladu se zákonem, postačí, že má najisto postaveno, že k takovéto dohodě došlo. Přitom platí, že tato dohoda může vždy vést k narušení hospodářské soutěže, neboť zákon zde vytváří vyvratitelnou domněnku, že cenová ujednání jsou dohodami ve smyslu § 3 odst. 1 zákona.

K cenovým dohodám, jejichž cílem je vyloučit konkurenci mezi jednotlivými soutěžiteli patří i „dohody“, kterými se pro stejné zboží určí minimální ceny, což znamená, že tyto ceny mohou být pouze překročeny. Dohody o minimální ceně sice soutěž na relevantním trhu zcela nevylučují, působí však diskriminačně vůči spotřebiteli, který je pak v uspokojování své poptávky omezen nabídkou vázanou na ujednanou minimální cenu. Z hlediska kvalifikace dohody o minimální ceně je pak irelevantní, zda soutěžitel fakticky realizuje své výrobky za cenu vyšší než minimální či zda má spotřebitel možnost koupit zboží za nižší cenu u jiného soutěžitele, jež se na zakázané dohodě nepodílí. Podstatnou je skutečnost, že soutěžitelé účastníci se zakázané dohody byli ve svém jednání motivováni snahou vyloučit konkurenci mezi sebou navzájem a tím ve svém důsledku narušili hospodářskou soutěž na daném relevantním trhu. Skutečné soutěžní prostředí nesnese

existenci žádné takové „dohody“, která směřuje, resp. dává návod k postupům, jež fairovou soutěž ohrožují.

Zakázaná dohoda o ceně, jež je vyjádřena v čl. II bod 5 smluv, je výrazem společné vůle smluvních stran chovat se na trhu určitým způsobem, poskytuje svým adresátům konkrétní představu, v jaké výši stanovit prodejní cenu produktu a je jednoznačně vyjádřením snah smluvních stran o vzájemnou koordinaci prodejních cen inseminačních dávek na relevantním trhu.

V případě jednání žalobce a ostatních soutěžitelů ve vzájemné shodě, které narušuje soutěž, lze toto jednání kvalifikovat jako jednání ve vzájemné shodě, jestliže je založeno na společném plánu a mezi jednáním a výsledkem jednání je příčinná souvislost. Jinými slovy za jednání ve vzájemné shodě se považuje určitý společně koordinovaný postup soutěžitelů, kterému předchází jak přímé tak nepřímé vzájemné kontakty mezi těmito soutěžiteli a jejich nezávislé soutěžní jednání je nahrazeno praktickou kooperací.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že žalovaný prokázal, že žalobce uzavřel dohodu, obsahující určení minimálních prodejních cen inseminačních dávek a prokázal, že jednal spolu s ostatními soutěžiteli ve vzájemné shodě. Hodnocením jednání žalobce žalovaný nevybočil z logiky zákonného rámce, v němž se pohyboval.

V rámci žalobních námitek žalobce namítl, že žalovaný nevzal v úvahu, a to vzhledem k tzv. bagatelním kartelům a praxi přijaté v evropské judikatuře, že toto narušení soutěže musí být citelné.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že konstantní judikatura včetně judikatury komunitární vychází z principu čl. 81 Smlouvy ES, podle něhož každá dohoda, má-li být kvalifikována jako protisoutěžní a zakázaná, se musí vyznačovat omezeními z takové dohody vyplývajících, která by snesla kritérium dostatečné podstatnosti, tedy, zda dohoda je způsobilá soutěž narušit či nikoliv (tzv. pravidlo *de minimis*). Tento princip, jež našel své vyjádření v Oznámení o dohodách zanedbatelného významu, vydaném Evropskou komisí v r. 1974, je v českém soutěžním právu v ustanovení § 3 odst. 4 zákona. Dohody, které jinak splňují materiální podmínku narušení hospodářské soutěže dle § 3 odst. 1 zákona, nejsou zakázanými, pokud jejich předmět je podřaditelný pod písm. a) – c) odst. 4 § 3 zákona, přičemž tyto dohody vyžadují ke své účinnosti schválení ministerstvem. U účastníků správního řízení (soutěžitelů) bylo předmětem dohod ve smyslu § 3 odst. 1 zákona stanovení minimálních prodejních cen na relevantním trhu. Protože dohody o cenách jsou všeobecně považovány za dohody z hlediska soutěžního za nejnebezpečnější, stanoví zákon v ust. § 3 odst. 4 písm. a), že na takové dohody je nutno pohlížet vždy jako na dohody zakázané a nelze zde pro pravidlo *de minimis* aplikovat.

Pokud žalobce namítá, že byl spolu s ostatními soutěžiteli při stanovení prodejní ceny svých výrobků (inseminačních dávek) vázán ustanovením § 2 odst. 3 zákona o cenách, kdy nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch nákupem za sjednanou cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů, je tato námitka v daném případě výrazem nepochopení jeho postavení na trhu jako prodávajícího a nikoliv kupujícího, jak uvádí, a především výrazem nepochopení účelu zákona o ochraně hospodářské soutěže a jeho vzájemného vztahu se zákonem o cenách. Účelem zákona o ochraně hospodářské soutěže je ochrana hospodářské soutěže na trhu výrobků a výkonů proti jejímu omezování, zkreslování a vylučování. Jednání žalobce bylo klasifikováno jako

zakázaná horizontální dohoda o minimální prodejní ceně inseminačních dávek, kterou mezi sebou uzavřeli žalobce a ostatní soutěžitelé působící na stejné (horizontální) úrovni střetu nabídky a poptávky, jejímž účelem pak vyloučení soutěže mezi těmito soutěžiteli. Nejednalo se tedy o sjednání prodejní ceny mezi prodávajícím a kupujícím ve smyslu zákona o cenách (§ 2 odst. 3 zákona o cenách), ale o ujednání mezi soutěžiteli o tom, že tito budou svůj výrobek prodávat za určitou dohodnutou minimální cenu. Za tuto zakázanou cenovou dohodu je žalobce sankcionován. Citované ustanovení § 2 odst. 3 zákona o cenách je naproti tomu ustanovením, dopadajícím na vztahy mezi prodávajícím a kupujícím a týká se nepřiměřenosti ceny. Z dikce tohoto ustanovení je navíc zřejmé, že toto ustanovení nedopadá na všechny prodávající a kupující osoby, ale pouze na takové, které zaujímají na relevantním trhu určitého hospodářského postavení, které jim umožňuje nepřiměřený hospodářský prospěch získat. Za zneužití hospodářského postavení se v této souvislosti pokládá zejména zneužití monopolního nebo dominantního postavení na relevantním trhu porovnatelného nebo vzájemně zastupitelného zboží, toto postavení však stěžovatel neměl a výše dohodnutých minimálních cen nebyla ani předmětem zkoumání.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že žalovaný v průběhu správního řízení prokázal, že jednáním žalobce došlo k naplnění skutkové podstaty § 3 odst. 1 zákona, přičemž k dokazování použil všech zákonných prostředků, jimiž mohl zjistit a objasnit skutečný stav věci, logicky vyhodnotil důkazy podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti. Žalovaný řádně a úplně zjistil skutečný stav věci a v podrobném odůvodnění rozhodnutí uvedl, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval.

Na základě shora uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2002, č. j. 2R 1/02-Hr netrpí ve smyslu § 78 odst. 1 s. ř. s. nezákonností nebo vadami řízení, pro něž by mělo být zrušeno, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s. ř. s., kdy žalobce neměl v tomto soudním řízení úspěch a žalovanému náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že se mu náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 9. 2. 2005

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu